אבל בארץ לא פליגי דעומר ושתי הלחם מארץ אין מחוצה לארץ לא כמאן דלא כי האי תנא דתניא א) ר' יוסי בר רבי יהודה אומר עומר בא מחוצה לארץ ומה אני מקיים 1כי תבאו אל הארץ שלא נתחייבו בעומר קודם שנכנסו לארץ ב) וקסבר חדש בחוצה לארץ דאורייתא היא ג) דכתיב ממושבותיכם 3כל מקום שאתם יושבין משמע וכי תבאו זמן ביאה היא וכיון דאורייתא היא אקרובי נמי ג) מקריבין: ד)תנן התם אשומרי ספיחין בשביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה רמי ליה רמי בר חמא לרב חסדא ד) תנן שומרי ספיחין בשביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ורמינהו ה) 2לאכלה ולא לשריפה א"ל רחמנא אמר לך 3לדורותיכם ואת אמרת תיבטל אמר ליה ומי קאמינא אנא תיבטל לייתי מדאשתקד בעינא כרמל וליכא ולייתי מכרמל דאשתקד אמר קרא 4כרמל תקריב בעינא כרמל בשעת הקרבה וליכא איתמר רבי יוחנן אמר כרמל תקריב ר' אלעזר אומר ראשית קצירך ו)ראשית קצירך ולא סוף קצירך מותיב רבה 4ואם תקריב מנחת בכורים ז)במנחת העומר הכתוב מדבר מהיכן היא באה מן 5השעורים אתה אומר מן השעורים או אינו אלא מן החיטין רבי אליעזר אומר נאמר 5אביב במצרים ונאמר 4אביב לדורות מה ח)אביב האמור במצרים שעורים אף אביב האמור לדורות אינו בא אלא מן השעורים רבי עקיבא אומר מצינו יחיד שמביא חובתו מן החיטין ומביא חובתו מן השעורין ט) ואף ציבור מביא חובתו מן החיטין ומביא חובתו מן השעורין אם אתה אומר י) מן החיטין לא מצינו ציבור שמביא חובתו מן השעורין ד"א אם אתה אומר עומר בא מן החיטין אין שתי הלחם ביכורים אלמא משום ביכורים הוא תיובתא תנן התם כ) גאין מביאין ביכורים חוץ משבעת המינין דולא מתמרים

רש"י

אבל בארץ לא פליגי. דצריך להביא מן הארץ ולא מן חוצה לארץ: ומה אני מקיים וכי תבואו. דמשמע דלאין בא אלא מן הארץ: קסבר חדש בחוצה לארץ. קודם לעומר אסור דאורייתא דהא דכתיב (ויקרא כג) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו ט) נוהג אפי' בחוצה לארץ: ז] י) דמושבותיכם. דכתיב בההוא קרא כל מקום שאתם יושבים משמע וכי תבואו לא ממעט חוצה לארץ אלא זמן ביאה הוא לומר שלא נתחייבו בעומר אלא לאחר שבאו לארץ אבל לאחר שבאו לארץ אסור ח] חדש קודם הקרבת העומר כ) וכיון דמדאורייתא אסור ל) דנוהג איסור חדש בחוצה לארץ ה"נ אקרובי מקריבין עומר מחוצה לארץ: נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. לפי שהם הפקר וצריך לשומרן מפני החיה ומפני העניים שלא ילקטוהו קודם לעומר כדי שיהא העומר בא מהם: לאכלה ולא לשריפה. והיכי מקריבין קומץ לשורפו על גבי המזבח: רחמנא אמר. בעומר לדורותיכם: ואת אמרת תיבטל. שאם אינו מביא של שביעית נמצא עומר בטל: לייתי מדאשתקד. שעורים שגדלו אשתקד: בעינן כרמל. שתהא כרמל רך למלול בשעת קצירה: ולייתי מכרמל דאשתקד. מתבואה שנקצרה אשתקד כשהיא כרמל: איתמר רבי יוחנן אמר. משום הכי אין מביאים מתבואה ישנה משום דבעינן כרמל תקריב: רבי אלעזר אמר. משום דראשית קצירכם אמר רחמנא מ) דבשעת הבאה ליהוי ראשית קציר נ] דהאי תבואה ואי מייתי משל אשתקד איננו מביא מראשית קציר שהרי נקצר מאשתקד וסוף קציר שנה שעברה הוא בשעת הבאה: אלמא משום בכורים הוא. דבעי' שיהו בכורים בקציר והיינו כר' אלעזר דאמר ראשית קצירכם ותיובתא דר' יוחנן דאמר כרמל תקריב דמשמע שיכול להקריב כרמל אע"פ שאינו בכורים:

רש"י כת"י

וקא סבר [חדש בחוץ] לארץ מדאורייתא. [אסור קודם] לעומר דאורייתא': וממושבותיכם. דכתיב בהאי קרא ע) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו וגו': כל מקום יושבים פ) משמע וכי תבואו אל הארץ. משום דדרשינן לאתויי אף בארץ ישראל צ) משתבאו אל הארץ דיקא אתם חייבים בהבאת עומר מ"מ משמע דמדאורייתא חדש בחו"ל אסור: אקרובי נמי מקריבין. מינה כמו [מא"י]: שומרי ספיחין. של שביעית [לפני] העומר שלא [ילקטו] העניים: לאכלה. והיתה שבת [הארץ] לכם לאכלה: [ולא] לשריפה. [ו]היאך מביאין עומר לשרוף את הקומץ: כרמל תקריב. רך בשעת הקרבתן: ר' אלעזר [אומר]. היינו טעמא דאין מביאין מדאשתקד דכתיב ראשית [קצירך ק)] בשעת הבאתה התחלת קצירה אותה תבואה באה ממנה: [ולא] סוף. ואי מייתי מאשתקד הוי שעת הבאה קצירה דתבואה דאשתקד דהיא ממנה: אביב. כי השעורה אביב ר): יחיד מביא חובתו מן החיטין. מנחת חוטא: וחובתו מן השעורין. מנחת קנאות: צבור מביא חובתו מן החיטין. שתי הלחם: אלמא. דטעמא דשתי הלחם משום בכורים הוי דבכורים בעינא וה"ה לעומר דהא כתיב ביה נמי בכורים והיינו כר' אלעזר וקשיא לר' יוחנן: משבעת המינין. האמורים בפסוק ארץ חטה ושעורה וגו' (דברים ח) ודבש דקרא היינו דבש תמרים:

תוספות

שומרי ספיחים בשביעית. וא"ת היאך עומר בא מן המשומר הא בעינן (יחזקאל מה) ממשקה ישראל ובסוף יבמות (דף קכב. ושם) מוכח דאסור גבי עובד כוכבים שהיה מוכר פירות בשוק ואמר פירות הללו של ערלה הן של עוזקה הן של נטע רבעי הן לא אמר כלום ופי' בקונט' בשם רבותיו של ערלה הן פירות נטיעות הן ויש(נ)ן משובחים מפירות אילן זקן של עוזקה הן מפרדס מעוזק וגדר לו ק) סביב והיא שנת שביעית לא אמר כלום לאוסרם על כך אלא הלך אחר הרוב שזה משקר ולהשביח מקחו מתכוין וכן בנטע רבעי להודיע שפירות נטיעה הן והקשה בקונטר' מה איסור יש כאן אם עבר זמן הביעור לא שנא מן המשומר ולא שנא מן המופקר אסורין וקודם הזמן אלו ואלו מותרין ופי' דהאי עוזקה שם עיר שבא"י כדכתיב (יהושע י) ויכם עד עזקה ופירותיה משובחים ואם היה עובד כוכבים זה בחוצה לארץ ומשנה לאמר מעוזקה הבאתים אין חוששין לומר אמת דבריו ושמא לא נתעשרו וישראל מכרם לו אלא להשביח מקחו אומר כן ובערוך פירש של עוזקה פירות שביעית שנחרשו בשביעית כלומר לא תהא סבור שבשדה בור גדלו אלא נחרש יפה ונעזק כמו (ישעיה ה) ויעזקהו וכן עוזק תחתיהן של זיתים לקמן (דף פה:) פי' חופר ומשליך אבנים ועל ויעזקהו דקרא פירש דיש מפרשין הסביבו גדר כטבעת ר) תרגום עיזקא ורבינו תם מקיים פירוש רבותיו דעזקה לשון גדר כמו ויעזקהו ויסקלהו וכן בית יעזק היתה נקראת דתנן בר"ה (דף כג:) ובתוספתא (פ"ה דדמאי) נמי גרסינן עזק כלומר פירות משומרים ואסורין בשביעית כדדרשינן בתורת כהנים את ענבי נזירך לא תבצור מן המשומר אי אתה בוצר אבל אתה בוצר מן המופקר ש) ואמרינן בפרק לולב הגזול (סוכה לט:) במה דברים אמורים בלוקח מן המופקר אבל בלוקח מן המשומר אפילו בכאי' איסר אסור ובקונט' פירש שם כיון דחשוד לשמור חשוד להניח דמים לאחר הביעור וקשה לפי' דאם הוה חשוד אפי' מן המופקר נמי ועוד קתני התם הפינס והריבוזין כולם נלקחין מכל אדם בשביעית לפי שאין כיוצא בהן נשמר ואי טעמא משום דחשוד להניח דמים אחר הביעור אפי' הני נמי אלא ודאי משומר אסור באכילה וא"כ היכי שריא הכא להביא עומר מספיחים המשומרים הא בעינן ממשקה ישראל מן המותר לישראל ואין לומר משום דכתיב לדורותיכם כדנסמוך דהא יכול להביא מן המופקר ש) ויש לומר דמדאורייתא בצירה דווקא אסור אבל באכילה שרי דקרא בתורת כהנים בבצירה איירי ולא באכילה ובפרק קמא דמועד קטן (דף ג.) נמי אמרינן א) מכדי זמירה תולדה דזריעה היא וזמירה דכתב רחמנא למה לי ב) ועוד יש לפרש דשומרי ספיחים דהכא לא היו מונעים בני אדם מליקח אבל היו מודיעין להן והם פורשין מאליהן אי נמי קצירך ובצירך אמר רחמנא דידך אין ולא של הקדש ומהאי טעמא שריא קצירה אי נמי קצירה שרי משום דכתיב לדורותיכם דהא אפי' שבת דחי לר' אלעזר בר' שמעון דסוף פרק ר' ישמעאל (לעיל עב.) וא"ת ולר"ע דאמר (פסחים דף נא:) ספיחין אסורין הא בעינן ממשקה ישראל לאו פירכא היא דבשאר שנים נמי לאו ממשקה ישראל הוא ושרייה רחמנא דאמרי' בפ"ק (לעיל ה:) משום דמצוותה בכך שאני בשביעית נמי לר"ע הרי מצוותה בכך ג): **רחמנא** אמר לדורותיכם ואת אמרת תיבטל. הקשה רבינו תם דאמרינן בסוף פ' קמא דבכורות (דף יב: ושם) בהמת שביעית פטורה מן הבכורה לאכלה אמר רחמנא ולא לשריפה ופריך מהאוכל מעיסת שביעית שלא הורמה חלתה חייב מיתה אמאי כיון דאילו מיטמיא בת שריפה היא ורחמנא אמר לאכלה ולא לשריפה ומשני שאני התם דכתיב לדורותיכם ופריך וניגמר מיניה ומשני הכא מעיקרא לאכילה הכא מעיקרא לשריפה והשתא אמאי ניליף ממנחת העומר דמעיקרא לשריפה וי"ל מה לעומר שכן ציבור ודוחה שבת וטומאה ועוד שאני עומר דמצותו בכך ולא מיקיימא מצותו אלא בשל שביעית יא) וניחא נמי שתי הלחם הבאות בפני עצמן בשביעית למאן דאמר לשריפה קאתיין בפרק התכלת (לעיל דף מו:): **בעינא** כרמל' וליכא. תימה ולר' יוסי בר ר' יהודה נייתי מחוצה לארץ ושמא הך ברייתא דלא כוותיה: **אלמא** דשתי הלחם משום בכורים הוא. דבכורים בעינן וה"ה לעומר דהא בכורים נמי כתיב ביה והיינו כר"א וקשה לרבי יוחנן כך פירש בקונטרס ונראה דלתרווייהו פריך דהא רבי אלעזר יב] פירש טעמא משום דכתיב ראשית קצירך ולא סוף קצירך ואם תאמר ומאי טעמא הוי תיובתא לימא דחד למצוה וחד לעכב ויש לומר דתרי בכורים כתיב:

שבת

עין משפט נר מצוה

ו א מיי' פ"ד מהלכות שקלים הלכה ה:
ז ב מיי' פ"ו מהלכות תמידין ומוספין הל' יא:
ח ג מיי' פ"ג מהל' בכורים הל' ג:
ט ד מיי' שם הלכה ג:

◆

שיטה מקובצת

א] ר' יוסי בר רבי יהודה אומר עומר בא מחו"ל. גליון כתב ר"י בתשובה דבתבואה הנשרשת לאחר העומר כמו לאחר ששה עשר אסורה מן התורה לקוצרה דחו"ל הוי שפיר ממקום שאתה מביא דקיי"ל כר' יוסי בר' יהודה וכיון דבי רב אשי דאמרי' לעיל בפ' ר' ישמעאל דלא אכלי עד צפרא דשיבסר דסברי חדש דחו"ל דאורייתא אבנם (מותר לקוצרו ולהביאו לבית דע"ג) כתב דמותר להערים למכור לעובד כוכבים עד לאחר קצירה ואז מותר אח"כ אף להכניסם לבית [דאע"ג] דאין גודשין של בית העמקים היינו טעמא דהתם אין הפסד להמתין בגדיש עד לאחר העומר אבל הכא אם יהיו שם כל ימות החורף יפסיד הכל והר"ב פירש דלרבי יוסי נמי שרי לקצור בחו"ל דהא דאמרינן ממקום שאתה מביא אי אתה קוצר [הא] אמרינן בקדושין דהוי מצוה התלויה בארץ ונפקא לן מקרא בקדושין דמצוה התלויה בארץ אינה נוהגת אלא בארץ דהא איסור אכילת חדש בחו"ל נפקא לן ממושבותיכם דכתיב גבי אכילה ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו בכל מושבותיכם עד עצם היום הזה בכל מקום שאתם יושבים וגבי קצירה לא כתיב מושבותיכם: ב) תיבה דכתיב נמחק: ג] נמי מקריבין: ד) רמי ליה רמי בר"ח לר"ח לאכלה ולא לשריפה א"ל רחמנא אמר לדורותיכם ואת וכו' ...

ו"ל דתרי קראי כתיב [ואם] תקריב מנחת בכורים וכתיב (וכי תקריב מנחת בכורים) [תקריב את מנחת ביכוריך] חד למצוה וחד לעכב. תו"א:

א) כ"ל בכהו לא שייך למצותו כבר דהא לדרכה עיקר מצותו דיהיה נאכל לכהנים ומיהו קצ"ע דמג"ל להתוס' דשתי הלחם הבאות בפני עצמן קרב בשביעית.

מסורת הש"ס

א) [לעיל סח:], ב) [קדושין לז.], ג) שקלים פ"ד מ"א ב"מ קיח., ד) [בכורות יב:], ה) [נ"ל קצירכם, ויקרא כג], ו) לעיל סח:, ז) [שמות ט כי השעורה אביב יקן לימא בס"י ויקרא ב פי"ד], ח) בכורים פ"א מ"ג פסחים נג., ט) נ"ל קלי. נ"ק, י) וממושבותיכם. נ"ק, כ) נ"ל העומר אפי' בחו"ל הס"ד, ל) נ"ל ונוהג. נ"ק, מ) [ויקרא כג], נ) ויקרא כג, ס) [נ"ל שאתם יושבים, ע) [אולי נ"ל אף בחוץ לארץ], פ) [נ"ל קצירכם, ויקרא כג], צ) שמות ט, ק) נ"ל סביב לשומרו. נ"ק, ר) נ"ל שקרנים, ש) נ"ל ואמרי' נמי. נ"ק, ת) ותוס' במס' ב"מ נח. דהו תירץ זה דאי בצירה אפי' מהמופקר אסור דבצירה תולדה דקצירה היא ובשביעית אסור בה ע"ש, א) נ"ל מכדי בצירה בכלל קצירה היא בצירה דכתב רחמנא כו'. נ"ק, ב) [ועיין תוס' יבמות קכב. ד"ה של ותוס' ב"מ נח. ד"ה לשמור ותוס' סוכה לט: ד"ה כד"א],

◆

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן: ויקרא כג י

2. וְהָיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם לְאָכְלָה לְךָ וּלְעַבְדְּךָ וְלַאֲמָתֶךָ וְלִשְׂכִירְךָ וּלְתוֹשָׁבְךָ הַגָּרִים עִמָּךְ: ויקרא כה ו

3. וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם: ויקרא כג יד

4. וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַיְיָ אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב אֵת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ: ויקרא ב יד

5. וְהַפִּשְׁתָּה וְהַשְּׂעֹרָה נֻכָּתָה כִּי הַשְּׂעֹרָה אָבִיב וְהַפִּשְׁתָּה גִּבְעֹל: שמות ט לא

◆

מוסף רש"י

◆

רבינו גרשום

אבל בארץ לא פליגי. דצריך ולא מחוצה לארץ: ... ממושבותיכם. דכתיב ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו בכל מקום שאתם יושבים משמע. וכי תבואו לא ממעיט ליה לחוצה לארץ אלא זמן ביאה היא כלומר דאחר שתיכנסו אפי' בחוצה לארץ אסור חדש קודם הקרבת העומר וכיון דמדאורייתא אסור חדש בחוצה לארץ אקרובי נמי מקריבין עומר מחוצה לארץ: נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. לפי שהן הפקר ושומרין לפי שלא ילקטוהו קודם הבאת העומר כדי שיהא העומר בא מהן להקריב קומצו למזבח: והיכי קרב קומץ והכתיב לאכלה ולא לשרפה: לייתי מדאשתקד. מתבואה (שנלקטה לכל התבואות) [שנגדלו אשתקד]: בעינא תבואה שבשעת לקיטתה הויא כרמל רך ומלא: ולייתי מכרמל דאשתקד. מתבואה של אשתקד שנלקטה כשהיא כרמל: בעינא כרמל בשעת הקרבה וליכא: איתמר ר' יוחנן אמר משום הכי אין מביאין מכרמל דאשתקד משום דבעינן כרמל תקריב. ר' אלעזר אמר משום דראשית קצירך אמרה תורה דבשעת הבאה ליהוי ראשית לקצירה ואי מביא מדאשתקד לא יביא בראשית הקציר שכבר נקצר הכל וסוף קציר שנה שעברה הוא בשעת הבאה: אלמא משום בכורים הוא והיינו כר' אלעזר דאמר ראשית קצירך ותיובתא לר' יוחנן דאמר משום כרמל דכרמל יכול להיות מדאשתקד: